keisrinnale, mille raad heatahtlikult edasi saatis. Palvekirjas tõendati, et uued korraldused käivat Tartu privileegiumidele risti vastu, ja paluti neid mitte maksma panna. Browne jättis keisrinnale määratud kirja lihtsalt edasi saatmata ja andis Suure Gildi palvele karmi vastuse. Linnaseaduse teostamine edenes üldise vastuseisu pärast siiski väga aeglaselt; ka oli kõige pealt vaja rahvastiku koosseisu kohta täpsad andmed koguda. Viimaseks otstarbeks valiti 1785. a. detsembris 9-liikmeline komisjon (3 liiget rae, 3 kummagi gildi poolt), kuid see komisjon venitas asja ega osutanud oma töös mingisuguseid tagajärgi. Alles siis, kui 8. V. 1786 uue linnaseaduse järgi linnapea valiti, hakkas rahvastiku üleskirjutamine hoogsamalt edenema. Linnapeaks valitud senine sündik Joh. Klein moodustas enda juhatusel uue komisjoni, kelle töö tagajärjena 1786. a. novembriks valmis n. n. 1786. a. Bürgerbuch. See 300-leheküljeline teos on tähtsaks vahendiks Tartu XVIII sajandi tulunduslikkude ja sotsiaalsete oludega tutvumisel. Tartu vaesusest neil ajul annab tunnistust asjaolu, et kogu Tartus ei leidunud ainsatki esimese gildi kodanikku, kuna teise gildi oli sisse pääsenud ainult klaassepp Georg Schaafe 5025 rubla peale hinnatud kapitaliga.

Alles nüüd sai võimalikuks asuda uue linnaseaduse täpsamale teostamisele. Valimised uutesse linna-asutistesse toimusid 1787. a. veebruaris, mil valiti 6-liikmeline linnanõukogu (Stadtrath) ja uus magistraat. Reskriptis 11. I. 1787 lubas Browne väiksemais linnades, muu seas ka Tartus, teatavaid kõrvalekaldumisi seadusest. Valimisõigus oli kõigil gildide liikmeil, kes aga oma vara olid hinnanud vähemalt 1000 rubla peale ja olid üle 25 aasta vanad. Linnanõukogu koostati Tartus 3-st kaupmeeste ja 3-st tsunftide esindajast, kes teotsesid linnapea juhatusel. Magistraat seisis uue korra järele koos kahest bürgermeistrist, keda nüüd kutsuti esimeseks ja teiseks bürgermeistriks, ja 6 raehärrast (1790. a. peale 4 raehärrast). Linnamagistraati valiti peaasjalikult endise rae liikmed, kes nüüd ainult oma kohtufunktsioonid säilitasid. Kõik majanduslikud ja tulunduslikud küsimused kuulusid linnanõukogu kompetentsi. Linnanõukogu valiti üheks aastaks, magistraat kolme aasta peale. Linnapea ja nõukogu liikmed palka ei saanud; alles 1795. a. peale maksti linnapeale „seiner vielfältigen Geschäfte wegen“ 400 rubla aastas tasu. Augustis 1787. a. alustas linnanõukogu Tartus oma tegevust ja nõudis kõige pealt endiselt raelt kõigi linnakassade üleandmist. Raad püüdis asjaga võimalikult viivitada, otsides selleks igasuguseid ettekäändeid, seda enam, et demokraatlikuma koosseisuga linnanõukogu kohe võttis rae majandusliku tegevuse valju arvustuse alla. Alles kindralkuberner Browne'i käsul pidi raad 1787. a. lõpuks kõik kassad nõukogule edasi andma. Tülid kahe võistleva asutise vahel kestsid veel mõne aja edasi, kuni magistraat lõpuks sunnitud oli tekkinud olukorda tunnustama. „Asehaldamiskord“ („Statthalterschaft“) ei jõudnud Tartus siiski sügavale juurduda, sest Katariina II surma järel kaotas tema poeg Paul I peagi uued korraldused Liivimaal ja andis loa tagasi pöörduda „die alte gute Ordnung'i“ juurde. 1. V. 1797 alustas raad endisel kujul oma tegevust, kuna linnanõukogu ja temaga ühenduses seisnud uued asutised — vaeslastekohus, südametunnistuse-kohus j. t. — senisel kujul likvideeriti. Lühike asehaldamiskorra aeg ei jätnud Tartu ellu sügavamaid jälgi, kuid pani oma demokraatlikumate tendentsidega linnarahvastiku enneolematul kombel kihama ja tõi alamaile elanikkude kihtidele mõningaid ajutisi parandusi. Muu seas ei pääsenud erikorporatsioonide eksklusiivsed püüded peale põhjalikku vapustamist asehalduskorra poolt enam nii tagajärjekalt maksvusele kui ennemini.